

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік . . . 12 р. ав.
на пів року . . . 6 р. ав.
на чверть року . . . 3 р. ав.
на місяць . . . 1 р. ав.

За границею:

на цілий рік . . . 20 рублів
або 40 франків
на пів року . . . 10 рублів
або 20 франків
Неодмінне число по 8 кр. ав.

РУСЛАН

«Вареш ми очи і душу ми виреш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми сердце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свят о год. 6-й пополудни.

Редакция, адміністрация і експедиция «Руслана» під ч. 9 ул. Коперніка. — Експедиция місцева в Агенції Ляндостког в пасажі і вємьаьа.

Рукописи звертає ся лише на попередне застереженє. — Реклямації неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 10 кр. від стрічки, а в «надісланім» 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 15 кр. від стрічки.

Просимо поскорити з відновленем передплати як і з присилкою залеглостей. Просимо також прихильників нашої часописи, щоби зволили ширити її поміж сусідами і знакомими.

Річ пос. Вахнянина

виголошена на засіданню крайового Сейму 19-го січня при мотивованню внесення на управильне язиковис відносин в ц. к. урядох Галичини.

Висока Палато!

Може бути, що надужию терпеливості вис. Палати, але справа внесена руским клубом є так важною, що вимагає ширшого умотивованя.

Хто уважно слівдив плоди, які принесла Австрій конституція, той може з чистою совістю признати, що ся конституція в часі свого майже 40-літнього триваня народом австрійским не принесла майже ні одної днини спокою. Політичні внутрішні відносини були заєдно досить сумні та мало вірадні, а в останнім часі они помогали ся ще більше і можна сказати — погіршили ся. Коли в державах національно-одноцілних бачимо всюди правильний розвій і більший або меньший всесторонній поступ, то в нас добажаємо наколи не зворот до гіршого, то на певно до застою. Коли другі парламенти з'уживають свої сили в більшій або меньшій мірі на позитивну працю та на переведенє всяких хосених реформ, то діяльність нашого центрального парламенту як і многих законодатних тіл крайвих недомагає правильно, а навіть подекуди стагнує.

В чім шукати причини зла? Відповідь на се питанє лежить мабуть кождому з нас на устах. Австрія яко цілість, а краї коронні яко части не уміли всюди або і не хотіли полагодити національного питаня, а коли случайно де взяли ся за полагоду сеї справи, то лагодили її односторонно, те саме, що несправедливо. В слід за тим національне питанє висить в нас ще заєдно в воздуху, виринає повсюди, тягне ся по всіх парламентах: в парламенті державнім і в крайвих соймах мов та червона нитка скрізь тканину і — кождий признаєть, — перебиває і здержує всяку позитивну роботу, іменно на полі господарскім і реформ суспільних. За тим всім — що найгірше — поветає всюди і росте національний антагонізм, вироджує ся, а навіть переходить місцями в расову борбу з економічним бойкотом.

В виду сих сумних прояв, закрашених тут і там також антагонізмом суспільним, тяжить на керманічах долі і судьби австрійских народів, як не-меньше на заступниках поодиноких народів обовязок: найти вже раз вихід з сего сумного положеня; найти дорогу до мира народного.

Заходить лише питанє, хто має винайти средство до привернення національного мира? А вжеж в першій лінії — самі народи. Народи самі є компетентні і в можности, зложити повний мир народний. Як би не змогли, то тоді доперва треба кликати третого роз'ємника, або третого судию, чи то правительство, чи центральный парламент.

Я сказав вже на вступі, що неполагоджене національне питанє висить в воздуху і спиняє позитивну роботу. Сим привняв я на себе задачу, виказати, як доси було? І тут позвольте, па-

нове, що я подам, а радше пригадаю вам лише короткий нарис історії розвою прав національних в Австрії, іменно в ері конституційної.

До конституції з 20. жовтня 1860 р. всі народи австрійські ходили в ярмі абсолютистичного централізму і системи германізаційної. По жовтневій конституції панував ще через довший час аж до 1867 р. конституційний абсолютизм і німецький централізм. А панував він длятого, бо державні мужі манили ся надією, що они з конгломерату народів австрійских зможуть витворити що до народности одноцілну державу. Утопія ся була не нова. Наколи кинемо оком на історію, — а історія «matrix» наша — то пересвідчимо ся, що вже навіть старинні Асирійці в семім віці перед Христом знали штуку чи систему національної централізації і винародовленя загорнувши случайно Єгипет, веліли они тамошним князям — так, як діє ся тепер ще на вольній Угорщині — змінити не лише назви поодиноких місцевостей, але навіть і імена власні. Пізнійше пробували такий національний централізм ввести в цілій Малій Азії культурні Греки; ще пізнійше всесвітні володарі, Римляни, в цілій полудневій Европі та на всіх берегах Середземного моря; потім змагав до такого централізму від Атлантику по середущий біг Дуная Кароль Великий; дальше старав ся Людвик XIV. знизити власні наріча у Франції. А навіть і мнимі вольнодумці, Якобіни, були під тим взглядом дуже різкі централізатори в виключну користь свого французского язика, понижаючи притім прочі язики яко щось гіршого. Отже — не нова се утопія, котрої придержувались і придержують ся деякі держави по наші часи.

Однакож та сама історія показує нам, що всі ті експерименти винародовленя нігде не повели ся. Показалось, що не брутальні Асирійці, а як-раз побіджені ними Єгиптяни і другі племена віддали нам більші прислуги культурні, полишивши по собі плоди своєї образованности. Показало ся, що на руїнах великої римської держави повстали нові, свіжі, національні організми. Показало ся, що з смертю Кароля В. держава его сейчас розпала ся на три національні групи. Показало ся, що в самій Франції нарічя живуть по нинішній день. Показало ся остаточно, що і централізм, якого в нас придержувано ся від часів Йосифа II, не приніс Австрії добра. Противно навіть. Під гнетом сего язикового централізму в виключну користь германізму вирости як-раз живі національні організми, що нині домагають ся ширших для себе прав. Отже і в нас роблено такі експерименти винародовленя. І в нас наслідувано систему нівеляційну. А як давнійше Метерніх і Бах доконували се дорогою абсолютизму, так пізнійше Шмерлінг пробував се довершити дорогою конституційною, посредством звісної нам всім геометрії виборчої. Ся геометрія виборча подала німецькому народови значну але неоправдану перевагу в центральному парламенті і в деяких соймах.

З сеї утопії, чи хороби,вилічила Австрію доперва нещасна днина під Садовою. Она змела в части язиковий централізм, она змела і нерішучого Белькредіого і принесла з собою Байста враз угорским дуалізмом. Она принесла і нову, більше змодернізовану конституцію з 1867 р. Але і провідна мисль сеї конституції не лежала в тім, щоби всім народам австрійским подати рівні права і средства до природного розвою свого національного. А була ся конституція

звичайною ділежію панованя. Німці уступили перед Мадярами і віддали їм всі народи угорські на поталу за ціну, щоби в Долитавщині було їм вільно запанувати над всіми Славянами та Романами. Супремация національна мала продовжати ся. А наколи вільно порівняти конституцію з 1867 року з якимсь реальним предметом, то скажу, що се ся конституція похожа на хату, в котрій вигідна лише одна убікация, а в котрій засіли Німці. Прочі народи мали для себе шукати пристановища чи то в сінях, чи в еутеренах, чи на поді, чи може навіть стояти поза углами хати (Браво!). Німці отже і в сій конституції з 1867 р. застерегли для себе перевагу, котру в деяких краях і по нинішній день посідають.

Однакож вже тоді не чули себе Німці австрійські в силі, запанувати над всіми долитавскими народами. Іменно не чули ся они в силі, запанувати над північними Славянами, с. в. над народом польским і чеським, а на полудни над італійским. Як звісно, то тоді делегації, чеська і польська, забавили ся в абстиненцію. Панове знаєте, що тоді два ваші знамениті мужі і політики удали ся до Праги і там дали руку, що витривають в абстиненції, поки конституція з 1867 р. не буде змінена. Але з другої сторони знаєте і се, що за впливом тодішньої крайвої начальної власті ваші понятя змінили ся, що польська делегація вступила небавом до ради державної та що в нагороду за се вступленє були вам дані всі ті національні права і свободи, якими ви по нинішній день користуєтесь, а котрих ми вам не завидуємо. Рік 1867. був для польского народу тим роком, в котрім ви вперше скинули з себе ярмо язикового німецького централізму. Язык ваш вступив тоді в ті самі права в краю нашім, які перед тим мав язык німецький.

Але з того часу починає ся страстна історія для прочих славянських і деяких романських народів, іменно страстна історія для Чехів аж до 1879 р. Хто собі пригане ті всі брутальні, заходи яких уживало в тім часі правительство центральне, щоби лише згнести Чехів, той признаєть мені, що Чехи перебули в тій дванадцятьлітній добі дуже великі кривди, аж поки знаменитий їх політик, др. Пігер, не з'умів щасливо повести річий так, що сполучивши ся в так званий залізний обруч з польского делегациєю і з консервативними елементами парламенту державного і вступивши на дорогу утилітарної політики — скріпив свій нарід до сеї степені, що Чехи нині могли вже упімнути ся о свої права, які і одержали в звісний нам спосіб, посредством язикових розпоряджень в минувшій році.

Таку саму страстну історію перебули і переживають ще полудневі Славяни під гнетом елемента німецького та італійского. Таку саму страстну історію переживають Румуни і Русини буковинські. Ту саму страстну історію переходять Чехи і Поляки на Шлеску. А спитаєте, панове, що з Русинами галицькими було за той час?

Ми мучили ся в різний спосіб. Як звісно, то в перших літах конституції Шмерлінг приманив нас до себе. — Ми з соромом мущу сказати — служили ему яко добре орудє до скріпленя его утопії, до продовженя системи централізаційної і германізаційної. За те дано нам навіть почесну назву: «die treuen Tiroler des Ostens». Але коли прийшов 1867 рік, то ті самі Німці, що перед тим гладили нас і голубили

кинули нас сейчас до коша. По нинішній час пам'ятні нам слова, котрі сказав тоді Гіскра в імені Німців: »In wie ferne die Ruthenen als eine Nation zu bestehen haben, wird dem galizischen Landtage anheimgestellt«. За вірну службу попали ми під виборчу геометрию нашого сойму краєвого. За те, що служили ми Німцям, бито нас в нашій хаті.

Такий стан річи тривав до безпосередніх виборів. В 1873 році наступила маленька полегша. Здавало ся, що Німці на ново нас запросували проти вас. Тоді дістали ми навіть замість давніших: одного, двох або трех послів аж піснайцять параз. І знова служили наші посли вірненько Німцям, а в краю била нас знова виборча геометрия сойму краєвого. Був се дуже прикрій час для народу руского. Декотрі з посеред нас, що не вірили кріпко в лучшу будучність свого народу; ті, що в прикрій хвили уміють лише віддавати ся розпущі; ті слабодухи почали тоді демонструвати. І відбула ся в нас демонстрація. Ми wraz з Чехами поїхали в 1868 році на етнографічну виставку до Москви а в краю проголосили, що зрікаємо ся своєї народности та що становимо вже частину великого народу російского. Відступникам нашим здавало ся, що Австрія налякає ся їх яко частини російского народу! А притім — сказати би правду — демонстранти в Австрії виходили дуже часто найлучше. Згадаймо собі лише 1848 і 1866 рік в Угорщині, де в критичній хвили я власними очима, переїзджючи через той край, бачив на кождім двірці зелізничім плякати: »Eljen királ Karol!«. На ту дорогу демонстрації вступили тепер і Німці своїми поїздками до Дрезна і дальше. Не диво проте, що і Русини галицькі забавили ся тоді в демонстрацію.

Сей стан річи тривав до 1883 року, до хвилі, коли до сего сойму краєвого увійшли в більшім числі посли-народовці, ті самі народовці, що вірять кріпко в будучність і лучшу долю свого народу; що свідомо, щиро і з пожертвованем своїх сил дбають про розвій і добро єго.

Рік 1890 приніс нам ще більші полегші. Тоді, як загально звісно, з волі Корони правительство перше подало галицьким Русинам руку, жадаючи від нас лише декларації, що ми не вступимо на дорогу демонстрацій, про котрі я висше згадав. Ту руку прийняли ми і держимо по нині. А мені здає ся, що з одної сторони ми доховали сю декларацію, зложеноу в своїм часі в тім соймі, та що з другої сторони — мушу признати — більшість соймова як і »Коло« польске ради державної з того часу подивили ся инакше на справу руску. В тім короткім часі повело ся нам для руского народу зробити більше, ніж за давніші десятки літ ери конституційної.

Але мимо всего, національне питанє виступає нині в Австрії з такою елементарною силою, що треба нам нині основно призадумати ся над всіма евентуальностями, які можуть з того вийти. Національне питанє живе, а нема сили фізичної, щоби єго згнести. Живого народу не спинить ніхто в єго розвою. Се вода, що раз прорвавши лотоки біжить далі аж до своєї мети.

Наколиж розвій народів не дасть ся здержати, то питаю, чи розумно ставити забори єму розвоєви? Думаю, що відповідь буде одна: Не тільки нерозумно, але безцільно. А наколи так є, то з того виходить консеквенція, що нам треба сей природний розвій лише плекати. Австрія буде сильна, як єї складові частини будуть сильні; а поодинокі краї наберуть сили, як з'уміють справедливо порішити свої національні питання.

І ось, до чого я зміряю. Ось причина, для чого руский клуб приходить з предложенем, в котрім змагаємо до управильнення языкових відносин в нашім краю, іменно в округах о мішанім населеню!

Наше внесенє не нове. Оно тільки подане в иньшій формі і в ширших розмірах. Я пригадаю вис. Палаті, що зараз на початку конституційної доби в тім самім соймі підносили ся голоси — як н. пр. кн. Любомірекого — на повне рівноуправненє обох народів, заселяючих Галичину. В 1868 році прийшов віцемаршалок сойму краєвого, Юл. Лаврівський, з 29 рускими послами з подібним внесенем на управильненє

відносин языкових не лише в ц. к. урядах державних, але і у властях автономічних. Пригадую внесенє дра Каміньского і другі поменьші з польської сторони. Всі ті внесенє бажали руску справу вивести на чисту воду. Наколи же такі голоси виходили не тільки від нас, але і від вас, панове, то показує ся, що ми всі відчуваємо наглу потребу, рішити се питанє одним помахом пера; що в нас всіх є охота і добра воля до того діла, та що може не достає нам лише відповідної енергії або рішучости? Я припускаю, що може наше внесенє видасть ся декому за болюче, декому за далеко ідуче; може скаже хто, що ми жадаємо від вас аброгації з ваших прав? Мніня можуть бути всякі. Але з другої сторони здорова політика, чувство справедливости, близьке братерство обох народів, наші ремініценції історичні, а що найважнійше — думка про будучність обох народів — те все велить нам всім прийти до того кріпкого пересвідченя, що нам не вільно довше змагати ся з собою, що нам не вільно тратити свої сили на національні борби, що нам не вільно при розв'язці сего питаня бути малодушними, що нам не вільно бути політичними крамарами, але що треба нам правити ся безвзглядною справедливою, котра одна зможе оба народи довести до тривалого порозуміння і подати нам основи до лучшої будучности.

Ми стаємо перед вами з відкритим шеломом, а ви, панове, розумієте, яку задачу маємо ми, рускі посли, довершити в сім соймі яко заступники інтересів руского народу. Жадаємо справедливости і з сего понятя випливаючої рівноправности. Се оклик цілого руского народу. Рівноправність ся для вас нешкодлива, а для нас є она услівем до довершеня сеї великої задачі, яку накладає на нас не сама Галичина, а весь 30-мільоновий нарід руский. Від сего оклику не вільно нам відступити. В нім заключає ся основа нашого розвою; в нім заключає ся підстава до нашої і вашої сили; в нім заключає ся добро краю і держави.

Признаю ся вам, панове, що скільки разів я думав про нашу бувальщину і шукав за світлыми картинами пережитих часів, стілько разів моя душа спочила на тій епоці, коли-то Кейстут доходив аж по Одру, а Ольгерд поза Дніпро та Оку. І я питав тоді себе, чому ся доба була так світлою? Була світлою, бо репрезентанти єї, брати, хоч один щирій Литовець, а другий щирій Русин, мали на оці рівне добро обох народів, бо оба рівно дбали про права обох народів. І се давало їм непобориму силу проти нерозважним Конрадом Мазовецьким за пазухою вигрітої змії на заході і проти дикарських орд татарських на сході.

Ще одну таку світлу картину раді би ми витворити в нашій історії і дітям нашим подати до наслідуваня добре і чесне діло. А до сего надає ся як-раз теперішня хвиля, в котрій нам свобідно, рішати судьбу обох народів, в котрій свобідно нам, по братньому ділити ся правами.

Мабуть з сих слів і зрозумієте, панове, докладно, длячого руский клуб з сею справою станув перед соймом а не перед иньшим аеропагом? Длячого не удав ся з сею справою до центрального парламенту або центрального правительства?

Клуб наш вірив, що ми одні компетентні порозуміти ся; що ми і з'уміємо сю справу порішити дома, по справедливости.

Проект языкового закона в нашім внесеню най нікого не разить. Ми не посягнули за вашими правами, а хочемо лише, щоби паралельно з вашими правами були і наші загарантовані.

Наколи-ж, панове, спитаєте, яке добро попливе з сего, то здає ся мені, що коротка відповідь буде найлучша. По доконанім порозуміню нашім що до національних прав розкриє ся нам дуже широке поле позитивної економічної роботи, економічного кріплення всіх верств, поле до двигнення всіх станів з так званої а всім нам добре звісної біди галицької. А для держави попливе також добро, бо без національного мира в коронних краях гаразд в Австрії не буде.

Ми дивили ся ясними очима на послідні пригоди в центральноім парламенті і зрозуміли, що як тяжко довести всіх до мира, так тим усильнійше треба подбати, щоби таки довести до сего мира. І в державі, і в поодиноких ко-

ронних краях мусить настати національний мир, инакше сила і державне становище Австрії будуть підорвані.

До сего най вільно буде мені додати, що Австрія не може бути ані славянською, ані німецькою. Нам не можна ставати на виключно славянським становищі, а Німцям не вільно ставати на виключно німецькім. Австрія мусить остати тим, чим она фактично є, се значить, она мусить бути австрійскою. Німецька Австрія була би смачним куском хліба для Німеччини, славянська Австрія смачною стравою для Росії.

Такі суть евентуальности. І длятого тяжить на нас обовязок, зайати виразне становище. Нам же яко Славянам припадає ще одна задача. Австрія мусить бути так устроєна, щоби стала ся твердим захистом вольного Славянства, в противоположеню до тої славянської держави, в котрій управляє ся ще заєдно абсолютизм і языковий централізм. Наколи Австрія займе таке становище, то серце вольних Славян приляже до неї. Краї же коронні о мішанім населеню мусять народам своїм подати повну поруку розвою, се значить: національну автономію. Тоді буде усунена і гроза розриву поодиноких країв коронних на частини.

Притім бою ся я, щоби, наколи коронні краї не з'уміють поладити своїх національних питань, ті питання не увійшли на порядок денний ради державної, бо тоді будемо стояти не перед такими внесеннями, як наше, а перед внесеннями Шаршмідів і Вурмбрандів, що певно схотять в користь німецького централізму розширити свої права навіть туди, де ті права упали, не маючи для себе реальної підстави. Слухаймо дуже уважно, що кажуть тепер німецькі посли в ческім соймі до заяв Куденгового; як повести хотять они цілу справу? Ті голоси суть для нас мірилом того, що могло би стати ся, наколи би коронні краї не уміли або не хотіли самі рішити національного питаня. В раді державній повинні лагодитись справи спільні всім краям, а ми свої справи національні повинні уміти рішити тут по справедливости.

Я бажав, щоби моє внесенє було відослане до окремої комісії з вісьмох членів, по половині Поляків і Русинів під проводом маршалка або ним назначеного заступника. Однакож се бажанє противить ся, як зрозумів я, нашому регулямінови. Отже в порозуміню з послами з тої сторони прийшов я до пересвідченя, що се внесенє треба буде відослати до адміністраційної комісії. Що она зробить, чи сама рішить справу, чи скличе відповідну анкету з Русинів і Поляків? — в те я не вхожду. Я з повним довірем віддаю се внесенє вис. Соймови, а що до формального трактованя прошу, щоби єго відослано до адміністраційної комісії. (Браво!).

Вісти політичні.

Яке вражінє викликала заява намістника Куденгова в кругах чесько-німецьких послів, нема ще офіціальних справоздань від поодиноких партій. До тої повздержливости наклонюють їх тактичні взгляди. Сторонництва хотять заховати єдність і видати свій осуд на заяву намістника спільною партійною заявою. Та се не легка справа. В кругах німецьких послів борять ся два напрями: обструкція і сецесія. Сі послідні ділять ся знов на два табори. Одні уважають сецесію за остаточне средство, другі бажали би впровадити єї сейчас. Сторонництва не видали що правда свого осуду, але з голосів праси можна єго наперед предсказати. Радикальні елементи не вдоволять ся заявою намістника, а розважнійші спонукані новими праскими ексцесами дадуть ся зтероризувати. Для »Ost. Rundschau« заява Куденгова має на цілі зславянщенє. Гавча міністерство, говорить сей дневник, робить в тім згляді більше, чим Німці могли обавляти ся. Коли Бадені не відважив ся піти дальше, як на зчехизованє урядів, то бар. Гавч загнав ся вже до шкіль. А супроти наміру правительства, є тільки одна відповідь: безоглядна опозиція аж до послідних границь. В німецько-ліберальній прасі можна дослухати ся аж трех нуньсів. »Oester Volkstzг.« заявляє ся рішучо проти програми правительства проголошеної в ческім соймі. Після виводів сеї часописи, то б. Гавч не показав ще ніяким ділом, що-

би Німці могли спокійно віддати свою судьбу в его руки. З теперішнього становища правитель-ства супроти Німців і з сердечних відносин Чехів до правительства виходить на яву, що чехиза-цію старають ся не усунути, а тільки на пізній-ший час відложити. За миску сочевиці Німці не спродадуть свого первородства. »N. W. Tagblatt« висказує, що для Німців не заставлено богато-го стола. Бажанем Німців в справі язикових розпоряджень було очищене стола. Під окликом що язикові розпорядження мусять бути відкли-кані, вступили Німці до борби, але ціна тої бор-би, котру весь нарід однодушно веде, показує ся предовсім в бюрократичних обіцянках. »N. fr. Presse« признає, що заява Куденгова в трех напрямках ризнить ся від баденівських розпоря-джень. Правительство урядово проголошує, що управильнене язикової квестії належить до за-конодавства. Ще більший поступ показує ся в тім, що теперішнє правительство узглядняє од-ноязикові і мішані округи. Чи »N. fr. Presse« станула на офіційальнім становищі, чи висказує погляд лібералів, дасть ся осудити доперва по виводах генерального бесідника німецького в соймі.

Крім сего голосять у Відні, що Німці, лі-берали хотіли приступити до переговорів на о-снові заяв Куденгова по за соймом і постано-вили вдоволити ся приреченнями правительства, однак уличні розрухи в Празі змінили їх плани. — На вчерашній майже двігодинній нараді ні-мецьких послів погляди не були згідні. Часть по-слів заявила ся за обструкцією, а часть за се-сесією. Думка про сесесію сходить щораз біль-ше з плану, бо послы є тої думки, що не нале-жить залишати заступства інтересів німецьких в соймі.

П. Вольф на зборах виборців в Трутнові домагав ся утворення вільнодумної партії людо-вої і продовження політики обструкційної.

Вчера принимав Гавч пп. Герольда і гр. Гараха, одного з найвизначніших представите-лів чеської шляхти. Дві послідні наради кабінет-ові відносили ся виключно до чеської квестії. А вчера раджено над угодою з Угорщиною.

Без огляду, що стане ся в Празі, хоче Гавч вилати нові розпорядження в напрямі заяви Ку-денгова. Після думки правительства такі розпо-рядження Чехам, не грозять а умірковані елеме-нти німецькі будуть могли ограничити ся бодай до спокійної опозиції, католики і більша по-сілість будуть могли підпомагати правительство. З огляду на такі комбінації наміряє Гавч скли-кати парламент з початком марта для ухваленя угоди з Угорщиною.

Німецькі студенти по причині послідних по-дій в Празі вислали телеграму до президента міністрів, в котрій жалують ся на ворогованє Чехів і просять о достаточну опіку. Вкінці за-значають, що в противнім разі будуть мусіли опустити праский університет і домагати ся его перенесеня до иншого міста німецького.

Новинки.

— **Зелізняця з Винник до Перемишля** має по-будувати ся в недалекім часі. Міністерство зе-лїзняць уділило інжинерови Людикови Оба-далекови у Львові на час 6-місячний позволенє починити вступні технічні роботи. Шлях зелізни-чий має піти з Винник на Городиславичі, Ми-колаїв, Унтервальден або Ганачів до Переми-шлян.

— **Др. мед. Євгеній Озаркевич**, спеціалїст для недуг внутрішних, осіб тими днями у Львові при улиці Личаківській ч. 4 і ординує межі з 3 а 5 годиною по полудни. В особі дра Озаркевича позискала львівська руска громада а особливо секція природнича наукового тов. ім Шевченка пожадану фахову силу.

— **Ц. к. краєва Дирекция скарбу** видала що до оплачуваня і предкладаня фасій податку рен-тового і особисто доходого такі постанови:

І. Що до оплати податку рентового — то особи фізичні і правні, котрих дохід личний (зі всіх жерел), не виносить річно понад 600 зр., о-бовязані предложити фасію лиш тоді, коли власть податкова завїзвє їх індивідуально (о-

кремо); коли-ж той личний дохід виносить біль-ше як 600 зр., то треба внести фасію без огля-ду на то, чи власть податкова визвала до того чи ні.

II. Що до оплати податку особисто-доходо-вого (від осіб фізичних, котрих дохід, підляга-ючий тому податкови, перевищає 600 зр. річно) — то особи, котрих дохід не є вищий над 1000 зр., обовязані предложити фасію лиш тоді, ели визвє їх до того індивідуально власть податкова або предсідатель оцінкової комісії; натомість о-соби, котрих дохід виносить по-над 1000 зр., мають предложити згадану фасію без огляду чи їх до того завїзвано, чи ні. (Хто не внесе фасії до 31. січня 1898, той не буде мати пра-ва вибираня і вибиральности до комісії оцінко-вої в році 1898).

Фасії в ціли виміру податку рентового і особисто доходого можна предкладати або письменно на приписаних друках, або устно до протоколу у властивої власти податкової. По-трібні друки видають ся безплатно. До відбира-ня фасій покликана є власть податкова I-ої ін-станції, в котрої окрузі постійно мешкає осо-ба обовязана до оплачуваня згаданого податку.

— **Загадочна смерть.** В Дрогобичинайдено дня 1. с. м. на шинах зелізничої стації тіло жебра-ка, незвісного імені, з головою відтітою через колеса поїзду. Найімовірїйше жебрак сей на-рочно положив ся на шинах, щоби найти смерть. Доходженє карно-судове веде ся.

— **Перенесенє мощий до новозбудованого мав-золеум кн. Александра Батенберга** відбуло ся о-ноді в Болгарії. На чолі похоронного кондукту ступав кн. Фердинанд з своїм братом Филипом, за ними представителі англійської королевої Вік-торії, німецького правительства і брата небіщика кн. Батенберга. Графиня Гартенав, вдова по кн. Александрі, була також присутна на похороні, але без дітїй. По відправі панахиди і по зло-женю домовини до мавзолеум держав промову кн. Фердинанд. Підніс він великі личні прикме-ти покійника і его воєнну славу. »Абдикация кн. Александра — закінчив Фердинанд — буде страшною і гіркою наукою для недосвідченого народу. Память про него, не повинна загинути ніколи в серцях Болгарів«.

Судьба хотіла, що остаточний похорон кн. Батенберга зійшов ся з поворотом в Росії на найвищі посади в болгарській армії тих злочин-ників, що того князя зрадили і присилували аб-дикувати. З родини Батенбергів ніхто не явив ся лично, уважаючи сей похорон по торжественнім, винагородженім повороті его зрадників за са-тиру.

— **Укарана крадіж.** Станислав Таперский з Сепниці (пов. Ропчиці) удав ся дня 5-го с. м. в само полудне до двірського лісу, щоби украсти дров. Відрізав там пилою галузь, взяв єї на плечі і повертав домів. В дорозі однак посовг-нув ся на леді так нещасливо, що упав на лі-вий бік і погіб на місці.

— **Анархїстичний напад.** Видовищем злочину була улица Берзелія в Парижі. На тій улиці находить ся сторожа поліційна. Дня 19. с. м. о 2. год. в ночи напав на сержанта поліційного Ренарда якийсь чоловік і задав ему кілька уда-рів штилетом в живіт. Тяжко ранений поліці-янт упав з голосним криком на землю а напа-сник кинув ся на него і задавав ему нові удари в живіт і в лице. На крик прибігло з помічю ще двох сержантів поліційних і старали ся від-дерти злочинника від жертви. Але той боров ся як скажений і колов заєдно Ренарда штиле-том. Прибіг ще один сержант і доперва трем удало ся обезсилити драба і умістити в арешті поліційнім. З відтам кричав він, прозивав і грозив. Нарешті в хвили, коли поліціянти за-нялись ратованєм своїх двох смертельно ране-них товаришів, вязень зачав нагло до них стрі-ляти з револьвера через вікно, що находило ся в дверех арешту. В кількох хвилях дав він раз за разом пять вистрїлів. Одна куля поцілила раненого вже передтім поліціянта і поторощила ему щоку, а нещасний упав на землю без при-томности. Злочинник тимчасом мірив дальше до поліціянтів і кричав: »Застрїлю кожного, хто зближить ся до мене!« Тоді явив ся комі-сар поліційний Руфод і загрозив напасникови, що як не кине револьвера, то звелить поліці-янтам его застрїлити. То доперва усмирило злочинника; кинув револьвер на землю і дав ся поліціянтам звязати. По переведенім зараз слїдстві признав ся він, що зове ся Етієван, є анархїстом і редактором партійного органу Li-bertaire і що близших пояснень уділить пізній-ше. Етієван є справді одним із звисних анархї-стів, перемешкував постійно в Парижі і був кілька разів караний за крадіж динаміту. Ра-нені ним поліціянти находять ся в стані без-надїйнім.

— **Затьміне сонця** наступить в суботу, 22. с. м. Цїлковите затьміне можна буде оглядати в се-редній Африці, Індиях і Хінах, а в Европі тільки часткове. У нас шожна буде его бачити в разі погоди зараз з рана. Початок о 5-51 годині а конець о 9-55 годині.

— **Напад розбійників.** З Нового саду (Neusatz) доносять, що дня 20. січня напали там розбій-ники сербські на будника зелізничного, заморду-вали его і жінку і дали фальшивий сигнал. Над-їхав поїзд, котрий мав бути зрабований. Слу-чайно однакож найшли ся в поїзді жандарми, котрі випали і зловили розбійників.

— **Против соціялізму в Росії.** Наслїдком висшого припорученя мають власти приказ гля-діти пильно за всяким рухом робітників так в Москві як і в иньших більших фабричних міс-тах. Правительство постановило всяку агітацію здавити в зароді і вже почало конфіскувати вся-кі заграничні письма, котрі мугуть піддержува-ти робітничий рух. Конфіскаті підлягають не тільки агітаційні соціялістичні письма, але та-кож всі драматичні твори і іовісти о соціялі-стичній тенденції.

— **Переписна від Адміністрації:** Вп. О. Йос. Шуховский з Братковець: для кого призначено 5 зр. яко членську вкладку?

Телеграми.

Прага, 21. січня. Німецькі послы постано-вили вчера на всїльній нараді не опускати сой-му аж до дискусії над внесенєм Шлезінгера (знесенє язикових розпоряджень). Внесенє Шле-зінгера придїлено комісії пропонованій гр. Бу-коя. Внесенє Букоя о вибір комісії перейшло 139 голосами проти 62. Принято також додаток кн. Лобковича, щоби тїй комісії придїлено всі язикові внесеня. Проти внесеня Букоя говорив Фурнієр, ліберал. На заключенє мира згодив ся, але щоби Німці нічого не стратили з своїх прав і чести. П. Подліпни боронив мійську раду і себе від закидів. Нарід ческий заховує ся спо-кійно, але провокації мусять устати. Бумель (збори студентів в університетській авлі) і від-знаки студентські не належать до інтегральної части основних законів конституційних а ще тим більше, що ношеня відзнак вільно властям заказати. П. Ферше жалував ся, що поліция ла-гіднійше обходить ся з ческими студентами, чим з німецькими. Відтак говорили генеральні бесідники. Із сторови Німців сказав Верунський, що Німці не приступлять до згоди, доки не бу-дуть відкликані язикові розпорядження. Па ца к показав підбурюючі прокламації Німців супроти Чехів а відтак заявив, що Чехи домагають ся рівности і рівноправности. Чехи кожду зміну яз-икових розпоряджень будуть уважати за воро-жий крок. Слїдуюче засіданє в суботу.

Будапешт, 21. січня. Нині перед полуднем розпочали ся конференції австрійських міністрів з угорськими. Предметом нарад є квестія квото-ва, а тільки в разі, елиби дійшло до порозуміня в справі квоти, тоді будуть внесені угодові пред-ложения враз з квотою рівночасно до обох пар-ламентів. Є то послідна проба, проте можна сподівати ся, що обі сторови посунуть ся до найдальше можливих уступств. В противнім ра-зі угода буде захитаною.

Любляна, 21. січня. Словінці рішили в карин-тійським і стирийським соймі промавляти тільки по словінськи.

Берно, 21. січня. П. Фуке мотивував свої внесеня на заведење національних курий з пра-вом veto, подїлу шкільної ради краєвої і видат-нійшого підпомаганя німецького шкільництва. Відтак жадав розпорядження знесеня язикових розпоряджень а притім заявив що полагодженє язикових справ належить не до сойму а до ра-ди державної.

Париж, 21. січня. Процес против Золї роз-пічне ся 7-го лютого. На провінції відбувають ся дальше антисемітські демонстрації. Вчера в ночи стрїляно знова до агента поліційного, але не трафлено. Злочину допустило ся двох моло-дих людей. З анархїстами не мають нічого спільного.

**Порошок до зубів
Гайдера**

Найліпший, нешкідливий порошок до чи-щення зубів о сильнім запаху мятівім, не стираючий емалїї і надаючий зубам сніжну білість.

Ціна коробки 25 кр.

Головний склад в аптиці

161 112-?

Жигм. Рукера

під „Срібним орлом“ у Львові.

Цінник львівської палати торговельної і промислової.

Львів дня 20. січня 1898.

I. Анції за штуку.

Гелів. г. Кар. Людв. по 200 зл. мк.	215 —	218 —
Гелів. Львів-Черн.-Ясси по 200 зл. валь. србл.	282 —	285 —
Банку гіпот. гал. по 200 зл. в. а.	380 —	390 —
„ кред. гал. по 200 зл. в. ав.	—	210 —
Гарбарні в Рясеві по 200 зл. в. ав.	200 —	210 —
Фабрики вагонів в Сяноку перед тим Ліпінського по 500 кор. в. ав.	250 —	260 —

II. Листи заставні за 100 зл. в. ав.

Банку гіп. г. 5% в. ав. з 10% пр.	110 20	110 90
„ „ „ 4 1/2% „ льос в 50 л.	100 —	100 70
„ „ „ 4% „ в 601 по 200 К.	96 70	97 40
„ краєв. 4 1/2% в. ав. льос в 51 л.	100 50	101 20
„ „ 4% в. ав. льос в 57 л.	97 50	98 20
„ ор. г. г. гал. земс. 4% (першаеміс.)	97 80	98 50
„ „ „ „ 4% льос в 41 1/2 літ	97 50	98 20
„ „ „ „ 4% „ в 56 літ	97 10	97 80

III. Обліги за 100 зл.

Гал. фонду пропінац. 4% в. ав.	97 80	98 50
Буков. „ „ 5% „	102 75	—
Гомувальні Банку кр. 5% (2 ем.)	102 10	102 80
„ „ „ 4 1/2% (3 ем.)	100 10	100 80
„ „ „ 4% по 200 кр.	96 50	97 20
„ „ „ 6% в. ав. з року 1878	103 —	—
„ „ „ 4% „ „ 1891	—	—
„ „ „ 4% по 200 кор. з р. 1893	97 80	98 50
„ м. Львова 4% по 200 кор.	97 —	97 70

IV. Льоси.

Міста Кракова	25 25	27 25
„ Станиславова	42 —	—

V. Монети:

Дукат цсарський	5 62	5 72
Наполеондор	9 49	9 59
Пів-імперял	9 55	—
Рубель російський срібний	1 20	1 25
„ „ паперовий	127 50	128 50
100 марок німецьких	58 55	59 —

Розклад їзди поїздів залізничних обовязуючий від 1-го жовтня 1897.

(Приїзд і відїзд поданий після часу середно-європейского).

Поїзд		до Львова	Поїзд		зі Львова
посп.	особ.		посп.	особ.	
приходить о годині			відходить о годині		
7:30	з Іцкан		6:00	до Підволочиск з голови двірця	
7:50	„ Янова		6:10	„ Іцкан	
7:52	„ Тернополя на Підзамче		6:15	„ Підволочиск з Підзамча	
8:05	„ Лавочного		6:45	„ Іцкан	
8:15	„ Тернополя і Бродів на головний дворець	8:40	8:50	„ Кракова	
8:25	„ Сокала		9:20	„ Янова, Калуша, Хирова	
9:10	„ Кракова		9:25	„ Сколяго	
10:35	„ Ярослава		10:05	„ Підволочиск з головного двірця	
1:15	„ Янова		10:27	„ з Підзамча	
1:30	„ Кракова		10:45	„ Іцкан	
1:40	„ Сколяго Стрия, Калуша, Хирова		1:55	„ Підволочиск з головного двірця	
1:50	„ Черновець		2:08	„ з Підзамча	
2:15	„ Підволочиск на Підзамче		2:40	„ Черновець	
2:30	„ „ головний дворець		2:50	„ Кракова	
5:25	„ Сокала		3:05	„ Стрия	
5:35	„ Підволочиск на Підзамче		4:40	„ Ярослава	
5:45	„ Іцкан				
Ніч			Ніч		
3:04	з Підволочиск на Підзамче		4:40	до Кракова	
3:30	„ „ головний дворець		5:20	„ Лавочного	
5:10	„ Кракова		6:24	„ Янова лиш в будні дни	
6:00	„ Підволочиск на головний дворець		6:45	„ Кракова	
6:55	„ Кракова		7:05	„ Сокала	
8:45	„ Кракова		7:25	„ Тернополя з головного двірця	
9:10	„ Іцкан, Бергомету з виїмком понеділка		7:30	„ Лавочного	
9:30	„ Кракова		7:47	„ Тернополя з Підзамча	
9:43	„ Підволочиск на Підзамче		7:48	„ Янова	
9:50	„ Іцкан		10:30	„ Іцкан	
10:00	„ Підволочиск на головний дворець		10:50	„ Кракова	
10:20	„ Стрия, Хирова		11:00	„ Підволочиск з головного двірця	
12:10	„ Лавочного		11:37	„ з Підзамча	

ЗАМІТКА: Пору нічна числить ся від 6 години вечером до 5 години 59 минут рано.

„ДНІСТЕРЪ“

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

У ЛЬВОВІ

в домі «Просвіти» Ринок ч. 10.

перше і одинокое руске товариство асекураційне припоручене Всч. Духовенству свсім вірним через Ем. Кард. Митр. і Преосв. Еп. Ординарияти всіх трех Епархій, обезпечає будинки, худобу, господарські знаряди, збіже в зерні і соломі, сіно в стогах і будинках против шкід огневих за можливо найнизшою оплатою.

Шкоди ліквідує ся і виплачує ся сейчас по пожарі а договори заключені з першими Товариствами контрасекураційними подають „Дністрові“ можливість обезпечувати і виплачувати і найвищі суми.

Поліси «Дністра» приймає Банк краєвий при позвках гіпотечних.

На жите можна обезпечити ся через „Дністеръ“ після всіх можливих комбінацій в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає як найкористнійші услія і видає поліси і квти в рускім язичі.

Товариство взаїмного кредиту „Дністеръ“ стоваришене зареєстроване в обмеженою порукою, приймає від своїх членів і третих лиць вклади до опроцентования по 4 1/2%. Гарантія цілковита. Удїли по 50 корон. Позички удїляють ся тільки застителям реальності, вільних від тягарів, за порукою двох членів. З позичок відтягає ся десята часть на удїл.

Зголошеня о удїлені агенції в місцевостях де «Дністеръ» не в заступлений, приймають ся.

АГЕНЦИЯ ЧАСОПИСИЙ

А. ЛЯНДОВСКОГО

у Львові, Пасаж Гавсмана (Гранд-Готель)

приймає передплату на всі часописи у всяких язиках і доставлює их до дому без всякої доплати.

НАРОДНА ТОРГОВЛЯ

приймає замовлення і посередничать в закупні:

Свѣтло церковне

впрост з фабрики Іа по 70 зр., Іа по 64 зр. за 100 кіл. лосо фабрика.

Вино

в бочках о 135 літрах, а то Самородне почавши від 70 зр. за бочку лосо місце продукції.

Зі складів висилає: **КАВУ** по 5 кіл. посылках почт. в ціні по: зр. 9-20, 10-20, 10-70, 11-20, а спеціальність по 12-20 франко **ВИНО** в 5 кіл. барилках по зр. 3—, 3-70, 4-10, 4-90 франко. — Інші товари по уміреных цінах.

Галицкий Банк кредитовий

почавши від 1 лютого 1890 видає

4% АСИГНАТИ КАСОВІ

з 30-дневним виповідженєм

3 1/2% АСИГНАТИ КАСОВІ

з 8-дневним виповідженєм,

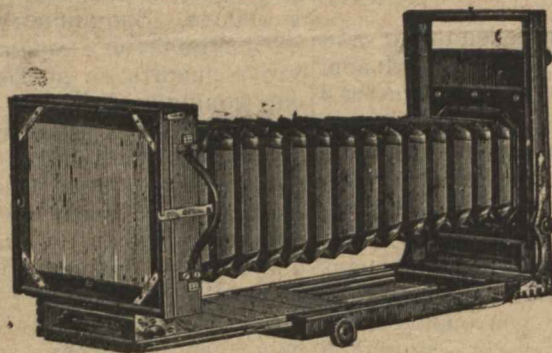
а всі инші находячі ся в обігу 4 1/2% Асигнати касові з 90-дневним виповідженєм будуть опроцентовані почавши від дня 1 мая 1890 по 4% з 30-днев. речинцем виповідженя.

Львів, дня 31 січня 1890.

Дирекция.

Перший християньский

ново отворений склад апаратів і всіляких приборів

до заводової фотографії і для П. аматорів поручає низше цін увсіх фирмах краєвих і заграничних. Апарати від 6—250 зр. на складі. — Висилка на провінцію відвортною почтою виконує ся. — Найбільший і найдешевший склад всьляких приборів до фотографії. На жадане виписує ся апарати до великості 24:30 (за винагородою 2% вартості апарату) з обективами Voigtländer'a, Steinheil'a, Göerz'a і т. д.

Едмунд Бродковскій

Львів, ул. Баторого 22.

131 38—140